

KOMENTÁRE HN

Luboslav Kačalka

©hn

komentátor HN

luboslav.kacalka@mafraslovakia.sk

Elfovia v odboroch

Keď sa Grinch rozhodol ukradnúť Vianoce, urobil chybu. Nemal si nalepiť bradu a zobrať červený plášť, stačilo mu nahovoriť elfom, že zarábajú málo. Buď by ich navnadil na štrajk a darčeky by sa nestihli vyrobiť, alebo by zvýšenie mzdových nákladov ohrozilo konkurencieschopnosť Santa Clausa. Šengdan Lao-zen by ho vďačne nahradil. Tak či onak, dialóg o platoch má tradične veľký vplyv na ekonomiku.

Z aktuálnych dát Eurostatu vyplýva, že u nás náklady práce rastú výrazne rýchlejšie, ako je priemer EÚ. To sa dá vysvetliť viacerými faktormi. V prvom rade si treba uvedomiť, že hovoríme o percentách a z malej bázy aj malý nominálny progres pôsobí ako relatívne vysoký. Preto sú napríklad lídrami rastu nákladov práce Rumunsko a Bulharsko. V oboch štátoch sa totiž v rámci Únie zarába najmenej. Podobný argument použijeme aj pri Slovensku. Nárast nákladov práce bol šiesty najvyšší, pričom mzdová úroveň je u nás ôsma najnižšia. To vyzerať v poriadku. Dôležitou otázkou však je, či dynamika zodpovedá fundamentom. Tu je dôležité zacitovať z Analýzy konvergenencie NBS, podľa ktorej sa vlní nižší rast produktivity práce ako miezd prejavil v nákladových tlakoch, podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch. Ak sa ekonomika nebude sústreďovať na vyššiu pridanú hodnotu, ľahko a rýchlo nás nahradia lacnejší.

Tiež si musíme uvedomiť, že náklady práce nehovoria len o rastúcich požiadavkách zamestnancov, ale aj o daňovo-odvodovom apetíte vlády. A ako upozorňuje aj Európska komisia, ten je oproti EÚ nadpriemerne vysoký. V prípade peňazí od zamestnávateľov vláda nie je partnerom zamestnancov, ale konkurentom. Taký závistlivý Grinch.

Mário Blaščák

©hn

komentátor HN

mario.blascak@mafraslovakia.sk

Hra na záchranu

Náťahovanie rokovania o dodávkach plynu medzi ruským Gazpromom a ukrajinským Naftogazom je dva týždne pred vypršaním platnej dohody problémom predovšetkým pre Ukrajinu. Táto situácia má historický precedens, preto sa na ňu Európa pripravila v dostatočnom predstihu.

Aby sa scenár z roku 2009 nezopakoval, plynové rezervy sú v mnohých krajinách naplnené na maximum. Aj na Slovensku. Zásobníky zemného plynu u nás majú celkovú kapacitu viac ako štyri miliardy kubických metrov a v súčasnosti sú stavom zásob na historických maximách. To znamená pokrytie ročnej spotreby Slovenska na viac ako 80 percent. Aj v prípade, že Gazprom v novom roku zastaví prepravu plynu cez Ukrajinu, nielen Slovensko, ale aj Európa by mohli prečkať zimu. Po novom roku možno očakávať sprevádzkovanie plynovodu Nord Stream 2, ktorým sa k nám dostane ruský plyn cez Baltské more, Nemecko a Česko. Gazprom prepravu plynu diverzifikoval, a preto si aj po prehre v medzinárodnej arbitráži, ktorá ho bude stáť 2,56 miliardy dolárov v peniazoch alebo v plyne, môže dovoliť vyjednávať s Ukrajinou, ako dlho chce.

Ak je krízou stav, keď nemôžeme plynom na začiatku zimy kúriť v priemyselných podnikoch ani v domácnostiach, strachovať sa netreba. Nový plyn k nám možno po novom roku nebude prúdiť, ale v marci budú už figúrky na šachovnici v novom rozostavení a šach-mat to pre nás nebude. Prídeme o príjmy z tranzitu plynu, ale zásoby aj reverzný chod plynu zo západu na východ sú naším plánom B. Rusi sedia ako žaba na plynovom prameni a v napínaní svalov sú majstri. Naši politici z toho chcú profitovať pred voľbami v telke. Hra na záchranu na voliča platí. A to oni vedú.

DNES PÍŠE

Voľby v Británii, brexit a populizmus

Ivan Štefanko

podpredseda
Progresívneho
Slovenska

Minulotýždňové voľby vo Veľkej Británii sa skončili úspechom pre stranu Borisa Johnsona. Britskí konzervatívci najlepšie pochopili, že ľudia sú unavení z nekončiaceho sa procesu vystúpenia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a chcú ho mať za sebou, bez ohľadu na to, ako v roku 2016 v referende o tejto otázke hlasovali.

Po voľbách je teda jasné jedno: brexit sa definitívne uskutoční, pravdepodobne v najbližších tý-

dňoch. Dnes už všetci vedú, že brexit neprinesie štátnemu zdravotníckemu systému 350 miliónov libier týždenne, ako to sľubovala probrexitová kampaň. Krajine tiež hrozí rozpad – Škótsko hlasovalo v referende v roku 2014 za zotrvanie vo Veľkej Británii najmä kvôli tomu, že chcelo zostať členom Európskej únie – je teda pochopiteľné, že v novej situácii požadujú Škóti ďalšie referendum. Brexit je už teraz pohromou pre ekonomiku, stabilitu vzťahov jednotlivých častí krajiny a vytvorí ešte hlbší konflikt vo verejnosti.

Na druhej strane, Európska únia v tejto skúške obstála. Nepotvrdili sa obavy, že brexit spustí dominový efekt v Európe. Práve naopak, už ani extrémisti z fran-

Čo môže Corbynova prehra naučiť európsku ľavicu

TÉMA

Voličov neoslovila snaha labouristov vrátiť britskú politiku do šesťdesiatych rokov.

the
Globalist

Stephan Richter

Denis MacShane

The Globalist

Jeremy Corbyn nikdy nemal šancu na zvolenie, no kandidoval, aby uspokojil svoju márnomyseľnosť a vyskúšal si svoje archaické politiky, ktorými chcel Britániu vrátiť do 60. rokov.

Boris Johnson nie je populárny kandidát, zato je známy klamár. To obyčajne býva pre opozíciu vynikajúci východiskový bod – ak nie pre víťazstvo, tak aspoň pre volebné zisky. Stal sa presný opak a labouristi zaznamenali najhoršiu porážku od roku 1935. Dôvod je prostý. Johnson nemohol ani snívať o lepšom protikandidátovi, ako je Corbyn. Je to totiž jediný človek v britskej politike, ktorý je ešte oveľa nepopulárnejší

ako sám Johnson. Nič z toho Corbyna netrápilo. Vyzeralo to, akoby sa pokladal za človeka s historickým poslaním pretočiť hodiny britskej politiky naspäť do šesťdesiatych rokov. Zoznam jeho katastrofálnych zlyhaní je dlhý. Je na ňom jeho nechota vykoreniť antisemitizmus vo svojej strane, obdiv Nicolasa Madura z Venezuely a Daniela Ortegu z Nikaraguy, jeho celoživotný odpor proti EÚ a NATO, jeho silný antiamerikanizmus. Bolo by sympatické, keby Corbyn ako jednoznačne porazený líder odstúpil. Zodpovedalo by to aj britskej volebnej tradícii. Spolu so svojimi prívržencami namiesto toho budú viniť všetkých ostatných – médiá, Blairovu generáciu, centristických labouristických poslancov či Tonyho Blaira – no do zrkadla sa nepozrú.

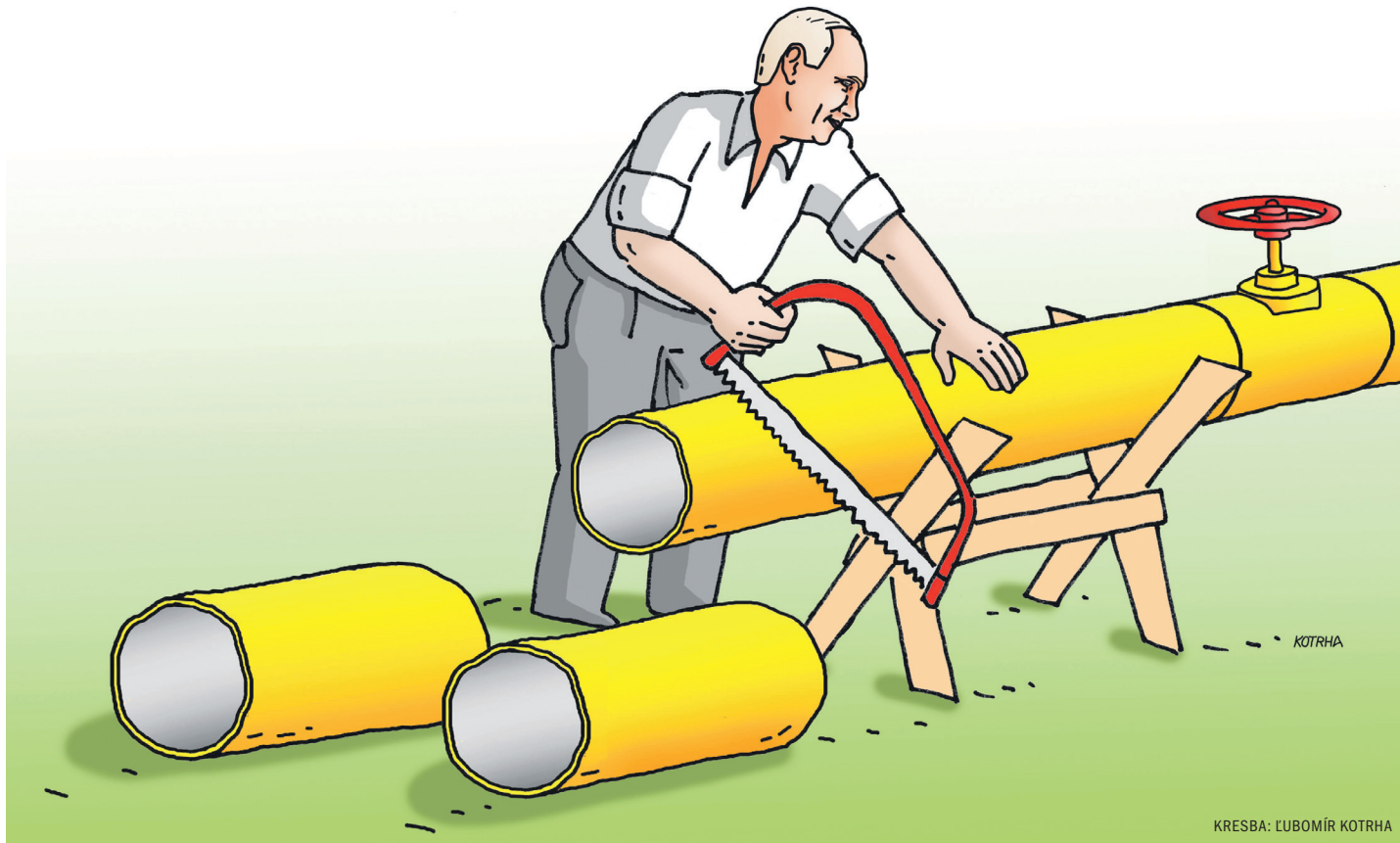
Európska ľavica sa môže z Corbynovej porážky veľmi poučiť. Nemeckí sociálni demokrati sa pri svojom hľadaní príťažlivejších politik, nových ponúk pre voličov a nových lídrov v zúfalstve obracajú doľava. Corbyn stelesnil stereotyp európskeho tvrdého ľavičára, no inde než medzi mladými mestskými ľavicovými voličmi jeho vízia úplne prepadla. Ľud, teda tradičných voličov labouristov nepresvedčili jeho tirády o globalizácii, liberálnej ekonomike či silnejšej úlohe štátu v hospodárstve, ale namiesto toho podporili konzervatívov. Corbyna je

”

Corbyn je dodnes presvedčený, že ľudia v hĺbke duše chceli silnejšie odbory, viac daní a znárodňovanie. Mýlil sa.

však dodnes presvedčený, že ľudia v hĺbke duše chceli silnejšie odbory, viac daní a znárodňovanie. Mýlil sa. Po roku 2015 prilákali labouristi 500-tisíc nových členov, najmä mladých a vysokoškolsky vzdelaných. Zhltili zázračnú socialistickú pilulku, ktorú im ponúkal Corbyn a úzka klika jeho marxistických poradcov, teraz však Corbynovu generáciu mladých aktivistov čakajú roky v politickej divočine. No nielen oni by sa mali vážne zamyslieť. To isté platí aj pre intelektuálov, univerzitných profesorov a novinárov – napríklad komentátorov Guardianu. Práve oni nadšene opisovali spriaznenosť Corbynovho tímu a ľavicových strán Podemku v Španielsku, Syriza v Grécku, Die Linke v Nemecku alebo hnutia La France Insoumise Jeana-Luca Mélenchona. Väčšina z nich má vo voľbách jednociferné výsledky.

Zamyslieť sa musia aj labouristi, ak nechcú, aby zostali vyčerpanou stranou, ktorá patrí do minulosti. O to presne ide Johnsonovi a jeho torýovcom, ktorí chcú zmeniť štruktúru britskej politiky prostredníctvom svojho plánu grandiózne nazvaného Ľudové hnutie. Ak to labouristi nechcú Johnsonovi ďalej uľahčovať, prvým krokom bude zvoliť si nového rozumného lídra, pravdepodobne Ženu. No aj keď sa tak stane, labouristom potrvá, kým sa opäť postavia na nohy.

KRESBA: LUBOMÍR KOTRHA

Analytické pondelky
Zdenko Štefanides
hlavný ekonóm VÚB

Politické utorky
IVAN ŠTEFANKO
podpredseda Progresívneho Slovenska

Vládne stredy
Richard Raši
vicepremiér pre investície

Biznisové štvrtky
Rudolf Urbánek
generálny riaditeľ, Microsoft Česká republika a Slovensko

Neformálne piatky
Juraj Droba
predseda Bratislavského samosprávneho kraja

cúzskeho Národného frontu alebo slovenskí fašisti nehovorila o odchode z EÚ.

Ich voliči totiž vidia, kam odchod dovedol Britániu. Ak je tak veľmi poškodená odchodom z EÚ krajina ako Veľká Británia, iné krajiny by zákonite dopadli oveľa horšie. Zároveň boli členské krajiny v procese vyjednávania až doteraz schopné hovoriť so Spojeným kráľovstvom jedným hlasom. Brexit teda, paradoxne, Európskej únii do istej miery pomohol.

Smutnou súčasťou britskej odchodovej ságy je fakt, že brexitovský populizmus neovplyvnil iba súčasnú generáciu voličov. Brexit a jeho následky budú ovplyvňovať vzťahy Spojeného kráľovstva a Európskej únie pravdepodobne

na desaťročia dopredu. Populizmus niekedy vnímame ako krátkodobý fenomén – populistická vláda schváli škodlivý zákon, ktorý v nasledujúcom volebnom období zmenia noví politici. Dnes však žijeme v období zmien, ktoré budú formovať naše životy na celé desaťročia dopredu.

Tak ako si britskí voliči počas referenda v mnohých prípadoch neuvedomovali, že nerozhodujú iba o svojich životoch, ale aj o životoch svojich detí a vnúčat, ani časť slovenských voličov si neuvedomuje, že populistické a jednoduché riešenia nepomôžu posunúť Slovensko dopredu tak, ako to v súčasnosti potrebuje. O to sa musíme snažiť poctivými a dobre pripravenými riešeniami v každej oblasti nášho života.